

Warszawa, 2022.08.24

Prof. UKSW dr hab. Jan Niewęglowski
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
Wydział Pedagogiczny

**Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego dr Iwony Czarneckiej
oraz rozprawy habilitacyjnej pt.**

***Rozwój szkolnictwa specjalnego w Polsce w latach 1918-1939. Realia a oczekiwania
w związku z ubieganiem się o stopień doktora habilitowanego***

Doktor Iwona Czarnecka swoją drogę naukową związała z Akademią Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. W 2004 r. uzyskała tam tytuł magistra. Promotorem pracy był prof. zw. dr hab. Karol Poznański. W Akademii Pedagogiki Specjalnej w 2012 r. obroniła również pracę doktorską. Tytuł pracy „Szkolnictwo specjalne dla głuchych w Polsce po II wojnie światowej 1945-1991. Potrzeby społeczne a edukacyjne realia”. Promotorem pracy doktorskiej był prof. zw. dr hab. Karol Poznański, zaś recenzentami prof. zw. dr hab. Elwira J. Kryńska i dr hab. Małgorzata Kupisiewicz, prof. APS.

Od 2004 r. dr Iwona Czarnecka jest nauczycielem akademickim w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej. Pracę na macierzystej Uczelni łączy z pracą wykładowcy w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Warszawie, Uczelni Warszawskiej im. Marii Skłodowskiej-Curie oraz Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna

1. Konferencje i seminaria naukowe

Habilitantka wykazywała dużą aktywność naukową poprzez liczny udział w konferencjach naukowych. Po uzyskaniu stopnia doktora brała udział w 13 krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Spotkania były organizowane przez ośrodki uniwersyteckie w Białymstoku, Kielcach (Uniwersytet i Zakład Doskonalenia Zawodowego), Wrocławiu (St. Marienthal), Gdańsku, Warszawie (APS), Łodzi, Krakowie (Ignatianum), Czerwniowicach (Uniwersytet im. Jurija Fedkowicza). Habilitantka uczestniczyła nie tylko w

konferencjach organizowanych przez historyków wychowania, ale również pedagogów, psychologów, socjologów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych, co wskazuje na jej wolę poszerzania swoich zainteresowań, jak również na osadzanie problematyki wychowania w różnych kontekstach społecznych i kulturowych.

2. Udział w komitetach organizacyjnych konferencji i sympozjów

Doktor Iwona Czarnecka czynnie włączała się w organizację konferencji naukowych na macierzystej Uczelni. W 2014 r. była sekretarzem konferencji pt. „Wokół myśli pedagogicznej Jana Władysława Dawida i pozytywizmu warszawskiego”. Natomiast w 2018 r. pełniła funkcję sekretarza konferencji zorganizowanej na temat: „Szkolnictwo, opieka i wychowanie w Polsce 1918-2018”.

3. Udział w towarzystwach naukowych

Od 2017 r. Habilitantka jest członkiem Towarzystwa Naukowego Franciszka Salezego. Regularnie uczestniczy w jego corocznych zjazdach.

4. Działalność dydaktyczna

Pozytywnie należy ocenić działalności dydaktyczną dr Iwony Czarneckiej. Po ukończeniu dysertacji doktorskiej prowadziła ćwiczenia z historii wychowania dla studentów pedagogiki oraz pedagogiki specjalnej, ćwiczenia z kierunków pedagogiki współczesnej i z historii kształcenia specjalnego, ćwiczenia z historii myśli pedagogicznej i praktyk wychowania oraz wykład z surdopedagogiki. Od 2016 r. prowadzi seminaria licencjaackie i magisterskie. W roku akademickim 2019/2020 prowadziła wykład ze „Szkolnictwa specjalnego w Polsce w teorii i praktyce w okresie dwudziestolecia międzywojennego”. W latach następnych dr Iwona Czarnecka prowadziła warsztat pedagogiczny „Komunikacja alternatywna i wspomagająca w pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami” oraz ćwiczenia z przedmiotu „Geneza i rozwój oświaty dorosłych”.

5. Opieka naukowa nad studentami i promotor pomocniczy

Pani dr Iwona Czarnecka oprócz wykładów i ćwiczeń prowadzi seminaria licencjackie i magisterskie. Była promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej mgr Zbigniewa Żółcińskiego pt. „Rola wychowawcza ojca w polskich rodzinach ziemiańskich w literaturze pedagogicznej oświecenia”. Praca doktorska została obroniona w 2016 r.

6. Działalność organizacyjna w Akademii

Od 2015 r. Iwona Czarnecka współpracuje z Zespołem Historii Wychowania przy Komitecie Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Od 2020 r. podjęła współpracę z Sekcją Historii Nauk Pedagogicznych Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk.

7. Nagrody i wyróżnienia

W 2012 r., za dotychczasową pracę dydaktyczną i organizacyjną, dr Iwona Czarnecka otrzymała Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Dorobek naukowy

Doktor Iwona Czarnecka do chwili obecnej opublikowała:

- 1 monografię autorską,
- 2 monografie współredagowane z prof. zw. hab. Hanną Markiewicz („Szkolnictwo, opieka i wychowanie w Królestwie Polskim od jego ustanowienia do odzyskania przez Polskę niepodległości 1815-1918” oraz „Sto lat polskiej oświaty (1918-2018)”)
- 1 bibliografię przygotowaną wspólnie z prof. zw. dr hab. Karolem Poznańskim („Bibliografia ‘Przeglądu Historyczno-Oświatowego’ za 60 lat działalności wydawniczej (1947-2007)”)
- 8 artykułów (1 przed doktoratem, 7 po doktoracie),
- 17 rozdziałów w monografiach (7 przed doktoratem, 10 po doktoracie). Artykuły zostały opublikowane na łamach czasopism punktowanych: „Przeglądu Historyczno-Oświatowego”, „Acta Universitatis Nicolai Copernici Pedagogika”, „Forum Pedagogicznego”, „Studiów z

Teorii Wychowania” oraz „Studiach Pedagogicznych. Problemach społeczno, edukacyjno, artystycznych”.

Ocena rozprawy habilitacyjnej:

„Rozwój szkolnictwa specjalnego w Polsce w latach 1918-1939. Realia a oczekiwania”

Jako główne osiągnięcie naukowe dr Iwona Czarnecka przedstawiła monografię pt. „Rozwój szkolnictwa specjalnego w Polsce w latach 1918-1939. Realia a oczekiwania”. Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Warszawa 2021, ss. 356. Recenzentkami wydawniczymi były: dr hab. prof. APS Małgorzata Kupisiewicz i dr hab. prof. SGGW Ewa Skrzetuska.

Publikacja dr Iwony Czarneckiej jest dość obszerna, zawiera 356 stron. Składają się na nią sześć rozdziałów uporządkowanych w układzie chronologiczno-problemowym: 1. Szkolnictwo specjalne na ziemiach polskich do roku 1918; 2. Organizacja szkolnictwa w latach II Rzeczypospolitej; 3. Rozwój szkolnictwa specjalnego w okresie międzywojennym; 4. Wychowanie i nauczanie dzieci i młodzieży anormalnych w latach 1918-1939; 5. Kształcenie nauczycieli szkół specjalnych w czasach II Rzeczypospolitej; 6. Wybrane organizacje działające na rzecz dzieci anormalnych w okresie międzywojennym. Całość uzupełnia wstęp, zakończenie, spis tabel, wykresów i zdjęć, indeks nazwisk, wykaz skrótów, ilustracje oraz bardzo bogata bibliografia, obejmująca wykaz wykorzystanych źródeł archiwalnych, źródła drukowane, dzienniki ustaw, czasopisma, opracowania oraz artykuły (s. 305-333). Opracowanie wzbogaca materiał ikonograficzny, który zawiera 15 unikalnych fotografii. Ważne są również zamieszczone w pracy tabele i zestawienia statystyczne. Osobno należy odnotować bogactwo źródłowo-dokumentalne omawianej publikacji. Habilitantka przeprowadzając kwerendy archiwalne wykorzystwała materiały znajdujące w archiwach różnych instytucji: Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Archiwum Państwowym w Łodzi, Archiwum Państwowym w Poznaniu, Archiwum Polskiej Akademii Nauk oraz Archiwum Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Pierwszy z wymiarów recenzowanej monografii – historyczny – przedstawia i opisuje wnikliwie fazy rozwoju i funkcjonowania szkolnictwa specjalnego na ziemiach polskich. Aby osiągnąć powyższe cele Habilitantka wybrała metodę badawczą, jaką jest analiza tekstów źródłowych, a następnie poprawnie je uporządkowała i właściwie zinterpretowała. Mówiąc

dokładniej, Autorka przedstawia początki szkolnictwa specjalnego w czasie zaborów, aby następnie skupić swoją uwagę na okresie międzywojennym (1918-1939). Jest to dokładne przedstawienie narodzin tej koncepcji oraz wskazanie na długi i trudny proces zakorzeniania się tej idei na gruncie polskiego szkolnictwa. Odzyskanie niepodległości w 1918 r. diametralnie zmieniło sytuację polityczną, społeczną, gospodarczą oraz oświatową w naszym kraju. Dwudziestolecie międzywojenne to pierwszy i w pełni wolny czas rozwoju polskiego szkolnictwa specjalnego. Władze oświatowe mogły samodzielnie decydować o charakterze i strukturach szkolnictwa specjalnego. Założenia naukowe i rozwiązania praktyczne osiągnięte w obszarze szkolnictwa specjalnego w latach 1918-1939 stały się punktem odniesienia dla rozwoju tegoż szkolnictwa po zakończeniu działań wojennych w 1945 r.

Drugi wymiar książki dr Iwony Czarneckiej – wymiar pedagogiczny – mówi o praktyce i organizacji szkolnictwa specjalnego na terenie II Rzeczypospolitej, które realizowało liczne i różne zadania edukacyjne. Autorka zasadnie stwierdza, że nowopowstające szkolnictwo specjalne borykało się z wieloma problemami. Do najważniejszych należały brak wykwalifikowanej kadry, odpowiedniej infrastruktury oraz narzędzi dydaktycznych. Dzięki dobrej analizie artykułów omawiających problematykę szkolnictwa specjalnego dowiadujemy się o stanie ówczesnych szkół i metodach wychowawczych stosowanych przez nauczycieli, o spostrzeżeniach i uwagach odnoszących się do powyższych zagadnień. Habilitantka zaznacza również z szeregiem postulatów oraz propozycji zmian zgłaszanych do władz oświatowych odpowiedzialnych za sektor szkolnictwa specjalnego. Postulaty te znajdowały się m.in. w sprawozdaniach organizacji działających na rzecz dzieci anormalnych. Osoby zaangażowane w pracę z dziećmi specjalnej troski zwracały uwagę na warunki kształcenia i wychowania oraz apelowały o otoczenie ich szerszą opieką i specjalistyczną pomocą.

Należy zwrócić uwagę na trzeci – społeczny – wymiar szkolnictwa specjalnego. Jest on obecny w omawianej publikacji, chociaż może nie jest zbyt mocno wyeksponowany. Zapewne z tej racji, że szkolnictwo specjalne stanowiło pewną formę wsparcia dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej ze zmarginalizowanych i często odrzuconych środowisk społecznych, z rodzin biednych i z odległych peryferii państwa, którzy byli pozbawieni dostępu do specjalistycznej edukacji i wychowania. Powstałe zręby nowego szkolnictwa specjalnego odgrywały w tamtym okresie integracyjną funkcję pedagogii. Włączały one, w miarę możliwości, dzieci niewidome, niesłyszące i moralnie zaniedbane w obieg edukacji i szeroko pojętej kultury.

Społeczny wymiar szkolnictwa specjalnego odgrywał jeszcze inną ważną rolę, a mianowicie animował i angażował ówczesne różne siły społeczne, indywidualne i zbiorowe, samorządowe i państwowe do kwestii edukacji i wychowania. Na terenie Rzeczypospolitej powstało wiele różnych inicjatyw prywatnych i zorganizowanych, które wspierały placówki specjalne. Można tutaj mówić o indywidualnej i obywatelskiej partycypacji w nowopowstałe placówki pedagogiki specjalnej. Habilitantka poświęciła temu zagadnieniu rozdział ostatni swojej pracy.

Wydaje się, że małym mankamentem monografii jest brak szczegółowej struktury rozdziału drugiego i piątego. Zawierając te dane publikacja miałaby strukturę jeszcze bardziej czytelną i klarowną.

Podsumowując, recenzowana publikacja dr Iwony Czarneckiej, przedstawiona jako rozprawa habilitacyjna, jest studium historyczno-pedagogiczno-społecznym. Głównym jego tematem jest ukazanie stanu i rozwoju szkolnictwa specjalnego w naszym kraju w okresie międzywojennym (1918-1939). Zagadnienie to zostało ukazane w kontekście uwarunkowań politycznych i gospodarczych nowo powstałego państwa. Książka, o przejrzystej konstrukcji i logicznym układzie, ma dużą wartość poznawczą, dokumentacyjną i społeczną. Jej język jest klarowny i komunikatywny. Autorka panowała na całej przestrzeni nad przyjętą profesjonalną metodą naukową. Uczyniło to z monografii dzieło wnikliwe, wszechstronne i bogato udokumentowane. Podjęta problematyka przez dr Iwonę Czarnecką lokuje się ogólnie w trzech zasadniczych przestrzeniach: historycznej, pedagogicznej i społecznej. Z pewnością zwiększa to wartość intelektualną omawianej publikacji i poszerza krąg oddziaływania. Przedstawione walory książki wpisują ją w dotychczasową spuściznę poświęconą pedagogice specjalnej oraz ubogacają wiedzę o polskiej pedagogice XX wieku.

Inne publikacje naukowe

Główną ideą warsztatu badawczego dr Iwony Czarneckiej jest całościowe i integralne widzenie zagadnień pedagogicznych związanych z osobami z problemami słuchu. Można tutaj mówić o różnych perspektywach widzenia powyższej problematyki, w tym zwłaszcza: historycznej, pedagogicznej, społecznej i kulturowej. Zauważa się w pracy badawczej Habilitantki spojrzenie personalne, instytucjonalne, teoretyczne i praktyczne.

Dokonując szczegółowej specyfikacji w obszarze badań dr Iwony Czarneckiej można wyróżnić następujące grupy tematów:

- a) Szkolnictwo specjalne dla dzieci z wadą słuchu;
- b) Biografistyka i myśl pedagogiczna;
- c) Działalność wybranych organizacji na rzecz dzieci i młodzieży oraz dorosłych z wadą słuchu;
- d) Opieka nad dzieckiem z wadą słuchu na łamach prasy;
- e) Wychowanie i kształcenie dzieci i młodzieży na łamach pism pedagogicznych w latach 1918-1939.

Ad a) Na planie pierwszym plasuje się tematyka związana z kształceniem i wychowaniem dzieci niesłyszących i niedosłyszących w aspekcie historycznym oraz z szeroką rozumianą działalnością na rzecz tej grupy dzieci. O działalności szkół specjalnych Autorka pisała w: „Być dzieckiem niesłyszącym i słabosłyszącym w Polsce w XIX i XX wieku”, „Wybrane problemy działalności szkół dla dzieci niesłyszących i niedosłyszących w świetle zasobów archiwalnych Ministerstwa Edukacji Narodowej”. Problem języka jako sposobu porozumiewania się z osobami pozbawionych zmysłu słuchu Habilitantka opisała w artykule „Spór o metodę – o sposobach porozumiewania się osób niesłyszących w kontekście historycznym”. W 2018 r., w pracy zbiorowej, ukazał się tekst dr Iwony Czarneckiej pt. „Realizacja założeń Ustawy o rozwoju systemu oświaty i wychowania z 15 lipca 1961 roku w szkołach podstawowych dla dzieci niesłyszących”. Autorka omówiła w nim w jaki sposób założenia powyższej ustawy były realizowane w szkolnictwie specjalnym.

Ad b) Drugim obszarem badań dr Iwony Czarneckiej jest biografistyka i poglądy pedagogiczne znaczących osób zajmujących się szkolnictwem, będące opracowaniami źródłowymi. Osobie Jana Papłońskiego i jego działalności na rzecz rozwoju Warszawskiego Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych, dr Iwona Czarnecka poświęciła teksty: „Jan Papłoński – rektor Warszawskiego Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych” oraz „Jan Papłoński – O wychowaniu i wychowawcy na podstawie „Zasad wychowania domowego”. Sylwetkę Rektora Warszawskiego Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych Aleksandra Manczarskiego oraz jego poglądy odnoszące się do organizacji szkolnictwa, sytuacji szkół specjalnych, metod nauczania i wychowania estetycznego, Habilitantka ukazała w tekście „Aleksander Manczarski (1863-1946) i jego poglądy na kształcenie dzieci z wadą słuchu”.

W artykule „Charlotte Mason i jej poglądy na wychowanie moralne”, dr Iwona Czarnecka nakreśliła postać i poglądy brytyjskiej przedstawicielki pedagogiki. Wskazała na jej duże doświadczenie pedagogiczne, które zaowocowało opracowaniem przez nią metody pracy z dziećmi opartą na dwudziestu zasadach, jak również opracowaniem wielu podręczników do geografii i książek dotyczących wychowania i nauczania.

Ad c) Trzeci obszar zainteresowań naukowych dr Iwony Czarneckiej dotyczy działalności organizacji, które pomagają dzieciom, młodzieży i dorosłym z wadą słuchu. Szczególną uwagę zwraca na dwie: Sekcję Szkolnictwa Specjalnego, założoną w 1924 r. przez Marię Grzegorzewską, oraz Polski Związek Głuchych, który działa od 1946 r. Sekcji Szkolnictwa Specjalnego Habilitantka poświęciła artykuł „Działalność Sekcji Szkolnictwa Specjalnego ZNP na rzecz osób głuchych (niesłyszących i niedosłyszących) w latach 1946-2001”. Został on opublikowany w 2005 r. w „Przeglądzie Historyczno-Oświatowym” i powstał na bazie materiałów zgromadzonych w Archiwum Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Natomiast Polskiemu Związkowi Głuchych dr Iwona Czarnecka poświęciła pierwszy tekst „Działalność Polskiego Związku Głuchych w latach 1946-1965”. Ukazał się on drukiem w książce pod redakcją prof. zw. dr hab. Hanny Markiewicz pt. „W kręgu historii wychowania”. Artykuł drugi pt. „Działalność Polskiego Związku Głuchych w latach 1966-1981” został opublikowany 2016 r. w czasopiśmie „Studia Pedagogiczne. Problemy społeczne, edukacyjne i artystyczne” i opisywał działalność Związku w następujących obszarach: opieka nad dzieckiem, oświata dorosłych, szkolenia zawodowego, zatrudnienia i spraw socjalno-bytowych, upowszechniania kultury, upowszechniania kultury fizycznej, sportu i turystyki, działalności wydawniczej oraz gospodarczej. Kolejny tekst ukazujący działalność Związku pt. „Polski Związek Głuchych w okresie stanu wojennego”, został opublikowany w „Forum Pedagogicznym” jesienią 2021 r. W tekście Habilitantka ukazała kierunki działań Związku oraz założenia, które starano się realizować w praktyce, by nieść pomoc osobom z wadą słuchu w tym trudnym dla całego kraju czasie. W ten sposób powstał szczególny rodzaj monografii dokumentujący działalność tej organizacji. Doktor Iwona Czarnecka podjęła również wysiłek opisanie wspólnych działań Sekcji Szkolnictwa Specjalnego i Polskiego Związku Głuchych. Wynik jej poszukiwań w tym obszarze zaowocował artykułem pt. „Współpraca Polskiego Związku Głuchych i Sekcji Szkolnictwa Specjalnego ZNP na rzecz osób głuchych”, który ukazał się drukiem w książce pod redakcją prof. zw. dr hab. Elwiry J. Kryńskiej pt. „Ideale wychowania i wzory osobowe narodu polskiego w XIX i XX wieku”.

Ad d) Kolejnym obszarem poszukiwań naukowych Habilitantki jest szeroko pojęta opieka nad dzieckiem z wadą słuchu na łamach prasy. Powyższej tematyce dr Iwona Czarnecka poświęciła trzy teksty: „Kobiety piszące o wychowaniu i nauczaniu dzieci niesłyszących i niedosłyszących na łamach „Szkoły Specjalnej” w okresie II Rzeczypospolitej i Polski Ludowej”, „Kobieta a patriotyzm: konteksty historyczno-pedagogiczne XVI-XX wieku” oraz „Opieka nad dzieckiem w świetle artykułów zawartych na łamach „Świata Głuchych” i „Świata Ciszy”. Pierwszy przedstawiał zagadnienia podejmowane przez nauczycielki i wychowawczynie pracujące z dziećmi niesłyszącymi i niedosłyszącymi (metody pracy, nauczanie języka polskiego i przygotowanie dzieci do udziału w życiu społecznym). Artykuł drugi przytaczał opinie dotyczące opieki nad dzieckiem z wadą słuchu, jego wychowaniem i nauczaniem, doбором najlepszych metod pracy, które ukazywały się na łamach pisma wydawanego przez Polski Związek Głuchych. Tekst trzeci dotyczy opinii na temat postaw rodziców wobec dzieci, a także relacji rodzice – dzieci, zarówno rodziców słyszących z niesłyszącym dzieckiem, jak i rodziców niesłyszących z dzieckiem słyszącym.

Bardzo interesujący jest tekst dr Iwony Czarneckiej poruszający problematykę historii kształcenia dzieci wszystkich działów szkolnictwa specjalnego w okresie II Rzeczypospolitej, czyli także szkolnictwa dla dzieci niewidomych, umysłowo upośledzonych i moralnie zaniedbanych. Wyniki analizy ukazały się drukiem pt. „Sytuacja dziecka anormalnego w Polsce międzywojennej”. Habilitantka zajmowała się sprawami szkolnictwa specjalnego drukowanych na łamach takich czasopism jak: „Szkoła Specjalna”, „Kwartalnik Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół dla Głuchoniemych i Ociemniałych w Polsce” (później: „Nauczyciel Głuchoniemych i Ociemniałych”, „Nauczyciel Głuchoniemych i Niewidomych”), „Świat Głuchoniemych”, „W Służbie Penitencjarnej”, „Pamiętnik Warszawskiego Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych” oraz „Ku Szczytom”.

Ad e) Piątym obszarem poszukiwań naukowych Habilitantki są zagadnienia dotyczące klasycznych zagadnień pedagogicznych. Nie ograniczając się jedynie do problematyki szkolnictwa specjalnego Autorka podjęła temat wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży w okresie międzywojennym, koncentrując się przede wszystkim na zagadnieniach omawianych przez ówczesne pisma pedagogiczne. Powyższym zagadnieniem poświęciła trzy artykuły oraz dwa rozdziały w monografii. Artykuły: „Ludowcy wobec reformy oświatowej Janusza Jędrzejewicza z 1932 roku w świetle prasy ludowej z lat 1932-1933”, „Program nauczania historii gimnazjów ogólnokształcących po reformie 1932 roku na łamach ‘Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych’ (1933-1939)” oraz „Program nauczania historii liceów

Publikacje reprezentują wysoki poziom teoretyczny i metodologiczny. Mają wymiar nie tylko poszukujący i porządkujący, ale również zachowują otwartość na dalsze poszukiwania. Tym samym ubogacają dotychczasowy stan badań nad polskim szkolnictwem specjalnym międzywojnia.

Szczególna ocena należy się książce „Rozwój szkolnictwa specjalnego w Polsce w latach 1918-1939. Realia a oczekiwania”. Monografia przedstawiając rozległy kontekst teoretyczny, historyczny i społeczny, przybliża początki szkolnictwa specjalnego w Polsce, jego rozwój, trudności i wyzwania. Jest to obraz pełny i wartościowy od strony dokumentalnej i poznawczej. Możliwe to było do osiągnięcia dzięki licznym i bogatym źródłom. Omawiana publikacja wzbogaca nie tylko wiedzę o nurcie polskiej pedagogiki specjalnej, ale przyczynia się także do rozszerzenia wiedzy o dziejach i teorii pedagogiki w ogólności.

Uważam, że dr Iwona Czarnecka jest w pełni dojrzałym i samodzielnym badaczem posiadającym uporządkowany warsztat naukowy, który umożliwia Habilitantce samodzielną pracę naukową. Jej dorobek spełnia kryteria zawarte w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r., Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.). Mając na uwadze powyższe ustalenia prawne wnioskuję o nadanie dr Iwonie Czarneckiej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.

Jan Niewęglowski